

Vlaams
Parlement

vergadering **C41 – FIN3**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 22 oktober 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het rapport van de Nationale Bank van België met betrekking tot de lokale financiën en de impact op de begroting 2013 - 235 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Peter Van Rompuy tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de toepassing van ‘nudges’ voor een efficiëntere inning van belastingen - 236 (2013-2014)	9

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het rapport van de Nationale Bank van België met betrekking tot de lokale financiën en de impact op de begroting 2013 - 235 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, mijn vraag om uitleg is natuurlijk binnen de begrotingscontrole 2013 gesitueerd. Het is echter niet de bedoeling de discussie over de begroting en de begrotingscontrole nog eens te voeren. De standpunten zijn bekend. Ze zijn in de commissie en tijdens een plenaire vergadering uitvoerig besproken. Mijn vraag om uitleg heeft veeleer betrekking op de uitvoering van de begroting voor 2013.

Voor de volledigheid moet ik even een paar wijzigingen schetsen die naar aanleiding van de begrotingscontrole zijn doorgevoerd. Mijn enige doelstelling is echter te landen bij de studie van de Nationale Bank van België over de impact van de lokale financiën op de Vlaamse begroting.

Tijdens de begrotingscontrole zijn een aantal wijzigingen op de oorspronkelijke begrotingsopmaak doorgevoerd. Het gaat onder meer om een vermindering van de betalingskredieten met 246 miljoen euro en om een verhoging van de onderbenutting met 240 miljoen euro. Verder wordt in twee nieuwe buffers voorzien. Wat de vereffenings- en vastleggingskredieten betreft, gaat het om 150 miljoen euro. Daarnaast gaat het ook om 100 miljoen euro aan vastleggingskredieten.

Wat de begroting betreft, zitten we met een tweetal onzekerheden. Zoals steeds, heeft de eerste onzekerheid met de economische omgeving te maken. Dit heeft betrekking op de begroting zelf. Het gaat dan om de economische omgeving en om de onderbenutting.

We hebben ons standpunt al eens uitvoerig toegelicht. Het Rekenhof heeft hetzelfde gedaan. De minister heeft zijn eigen cijfergegevens toegelicht en verdedigd. We moeten afwachten wie uiteindelijk gelijk zal krijgen en wat uiteindelijk het resultaat zal zijn. In elk geval is er een duidelijk risico dat de onderbenutting te hoog is ingeschat. Verder is er het risico dat de groei, ondanks een al voorzichtige schatting, nog lager zou uitvallen. Indien we alles optellen, blijkt het risico volgens de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) 196 miljoen euro te bedragen.

Het is natuurlijk mogelijk dat die risico's zich niet materialiseren. Precies daarvoor is tijdens de begrotingscontrole een buffer ingevoerd. De eerste grote buffer bedraagt 150 miljoen euro en omvat betaal- en beleidskredieten. Die buffer kan, zoals de minister al eerder heeft uitgelegd, eventueel worden ingezet om een te hoge inschatting van de onderbenutting op te vangen. Dit is natuurlijk enigszins een cirkelredenering. De buffer ontstaat pas ten gevolge van een hoge onderbenutting.

Dit is belangrijk voor mijn vraag om uitleg omdat de buffer van 150 miljoen euro naar aanleiding van de problematiek van de lokale financiën in het vizier komt. Tijdens de vergaderingen van het Overlegcomité van 2 juli 2013 en 17 juli 2013 zijn hierover afspraken gemaakt. Dit punt brengt me bij de tweede onzekerheid, de eventuele bijdragen van de gewesten aan de lokale financiën.

Naar aanleiding van de ingebrekestelling door de Europese Commissie van 21 juni 2013 zijn tijdens beide vergaderingen van het Overlegcomité een aantal afspraken over de budgettaire doelstellingen van entiteit I en entiteit II gemaakt. We kennen die afspraken in feite allemaal. Entiteit I mag volgend jaar een tekort van 2,25 procent van het bbp hebben en entiteit II moet een overschot hebben.

Tijdens de vergadering van het Overlegcomité van 2 juli 2013 is tevens afgesproken dat de gewesten een reserve van 260 miljoen euro zouden aanleggen om de tekorten van de lokale overheden op te vangen. Vervolgens is beslist dat 55 procent hiervan ten laste van het Vlaamse Gewest valt. Het gaat in dit geval om een reserve van 143 miljoen euro om mogelijke tekorten van de lokale overheden in Vlaanderen op te vangen.

Tijdens de plenaire vergadering van 3 juli 2013 hebben minister-president Peeters en minister Bourgeois gesteld dat de tijdens de begrotingscontrole opgeworpen buffer van 150 miljoen euro voor een tegenvallende economische groei of voor bijkomende uitgaven, die zowel vastleggings- als betalingskredieten omvat, hiervoor kan worden aangewend.

Over de bedragen heerst echter grote onzekerheid. Tijdens diezelfde plenaire vergadering heeft minister Bourgeois verklaard dat de cijfergegevens van de Nationale Bank van België en van het Federaal Planbureau niet met de cijfergegevens van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB) overeenkomen. Voor 2011 zouden de cijfergegevens van de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau voor alle Vlaamse steden en gemeenten een tekort van 158 miljoen euro vertonen. Volgens het ABB gaat het daarentegen om een overschot van 159 miljoen euro.

Tegen de vergadering van het Overlegcomité van 17 juli 2013 zou een en ander worden opgehelderd. Ik citeer even de notificaties: “Er wordt een verslag aan de Nationale Bank van België gevraagd om de resultaten van de verschillende onderdelen van de lokale overheden te analyseren, evenals de verantwoordelijkheid van elk van de beleidsniveaus ter zake entiteit I en entiteit II. De Nationale Bank moet dit rapport af hebben voor eind oktober. Hoe dan ook stelt de Nationale bank haar rapport inzake de financiën van de lokale overheden op tegen 10 september, waarmee de ratio tussen de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap voor 2013 en de verwachtingen voor 2014 kunnen worden vastgelegd.”

De Nationale Bank van België zal, met andere woorden, de cijfergegevens met betrekking tot de lokale financiën uitklaren en scherpstellen. In de notificaties wordt verwezen naar een rapport dat tegen 10 september 2013 klaar zou moeten zijn en naar een rapport dat eind oktober 2013 zou worden opgeleverd.

Ik vat alles kort even samen. Met betrekking tot de uitvoering van de begroting bestaan twee grote onzekerheden. De SERV schat die onzekerheden op 196 miljoen euro. De tweede onzekerheid heeft betrekking op de eventuele bijdrage aan de lokale besturen. Op basis van de stand van zaken moet Vlaanderen, in afwachting van uitsluitsel door de Nationale Bank van België, hiervoor 143 miljoen euro reserveren. Voor beide onzekerheden wordt voor een totaalrisico van 339 miljoen euro naar een buffer van 150 miljoen euro verwezen. Indien de cijfergegevens van het ABB zouden worden bevestigd en de door de SERV aangehaalde risico's geen realiteit zouden worden, zou het risico natuurlijk ook 0 euro kunnen bedragen.

Minister, een buffer kan natuurlijk slechts eenmaal worden gebruikt. Ik zou u hierover dan ook graag een aantal vragen stellen.

De Nationale Bank van België zou tegen 10 september 2013 een rapport over de lokale financiën opstellen. Tevens zou tegen eind oktober 2013 een rapport worden geleverd. Hoe verhouden beide rapporten zich tot elkaar? Wat is de stand van zaken? Zijn de cijfergegevens in het rapport van 10 september 2013 al beschikbaar? Kunt u die gegevens toelichten?

Hebt u reeds enig zicht op de mogelijke impact op de Vlaamse begroting in 2013 ten gevolge van de problematiek van de lokale financiën? Is er enige impact? Hoe zal die impact eventueel worden opgevangen? Komt de buffer van 150 miljoen euro hierbij in het vizier?

Gezien de opmerkingen van de SERV, zou ik hier graag een aanvullende vraag aan toevoegen. Wat is, op basis van de monitoring, op dit ogenblik de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de begroting voor 2013?

Hebt u op dit moment al signalen dat er potentiële afwijkingen zijn ten opzichte van de begrotingscontrole 2013 en welke aandachtspunten blijken er voorlopig uit de monitoring half oktober?

De begrotingscontrole voorziet in een buffer van 100 miljoen euro beleidskrediet om naar het einde van het jaar toe flexibel oplossingen te bieden voor dringende noden. Wat is daarvan de stand van zaken? Zal deze buffer worden aangewend? Zo ja, is er al een zicht op de aanwending?

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, collega's, ik wil aanknopen bij het laatste dat de heer Vereeck zei. Over die buffers hebben we bij de begrotingsbesprekingen ellenlange discussies gevoerd, maar ik had toch begrepen dat er een engagement was van de regering. Die buffers voldoen eigenlijk niet aan de specificiteit van de begroting, namelijk ze toewijzen aan begrotingsartikels. Ofwel moet er een regeringsbeslissing komen, waarbij die worden verdeeld over respectieve begrotingsartikels, ofwel krijgen we een toelichting in deze commissie over hoe men die wil aanwenden. Wij sluiten ons als Open Vld aan bij de vraag dat het toch wenselijk zou zijn dat we zowel over de 100 als over de 150 miljoen euro duidelijkheid krijgen.

Mijnheer Vereeck, de monitoring is bezig, maar die oefening begint eigenlijk pas serieus in november. Vanaf ongeveer 15 november kun je redelijk exact beginnen in te schatten wat er aan het gebeuren is. Maar de onzekerheid over onder meer de woonbonus begint in de immobiliënwereld toch serieus te spelen, hoor ik, waardoor ik me bijvoorbeeld de vraag stel naar de opbrengst van de registratierechten, want dat is er onlosmakelijk mee verbonden. Ik hoor dat het aantal transacties afneemt. Ik verneem dat van immobiliënkantoren en notarissen. We weten dat dat een onmiddellijke impact heeft op onze begroting. Daarop moet niet vandaag worden geantwoord, maar het is een aandachtspunt, om te kijken of we die middelen inderdaad gaan genereren.

Wat de onderbenutting betreft: ik was vorige week verontschuldigd, maar ik heb kennis genomen van het verslag van het Rekenhof. Dat was toch een duidelijke waarschuwing dat die onderbenutting niet grenzeloos is en dat we toch moeten opletten. Door schaarsere kredieten daalt de onderbenutting vanzelfsprekend in plaats van te stijgen. Het zou toch wenselijk zijn dat we daarvan op tijd kennisnemen.

Wat betreft de gemeentefinanciën, heb ik een heel specifieke vraag. Ik zie hier nog collega's die vandaag met dezelfde moeilijkheden aan het worstelen zijn, met name het fameuze BBC-verhaal (beleids- en beheerscyclus). Wordt de impact van BBC mee opgenomen in de studie van de Nationale Bank? Ik heb intussen kunnen vaststellen dat dit in de praktijk een enorme impact heeft op de begroting en de begrotingscijfers. Ik geef een voorbeeld. Vanaf 2014 wordt de T-rekening afgeschaft, waardoor je met een compleet nieuw aanrekeningssysteem zit op begrotingscijfers. In BBC ga je de facto werken, zoals we dat in Vlaanderen doen, met beleids- en betaalkredieten. Het enige verschil is dat we nog mogen lenen, op voorwaarde dat er voldoende autofinancieringsmarge is, maar dat moet je dan kunnen aantonen.

Er komen nogal wat inconveniënten naar boven. Het meest frappante is dat wij als gemeenten en steden niet mogen werken met een onderbenuttingspercentage, waardoor we ab initio aan het begroten zijn en we budgettaire inspanningen moeten doen die eigenlijk irrelevant zijn. Vlaanderen kan het niet, Antwerpen ook niet, laat staan Puurs of Kapellen: wij kunnen geen 100 procent van onze begroting uitgeven, maar we mogen geen halve of één procent onderbenutting in onze begroting meenemen. Dat gaat heel rare bokkensprongen geven voor de begroting 2014. Ik voorspel vandaag dat we met rekeningcijfers zullen worden geconfronteerd, vooral begroting 2014/rekening 2014 in het begrotingsjaar 2015, waarbij de gemeenten extreem veel overschot zullen moeten boeken omdat het systeem zo is opgebouwd, waardoor investeringen twee jaar worden uitgesteld om ze dan autonoom te kunnen financieren.

Minister van Werk, ik had vorige week een gesprek met Belfius, waaruit bleek dat de opname van leningen door gemeenten drastisch aan het dalen is. Dat wordt in 2014 een schok. Is het 10, 20 of 30 procent, ik durf het niet te zeggen, maar die investeringen zullen echt fundamenteel dalen, waardoor de economie uiteindelijk een zware klap zal krijgen. Als wij nu hier op basis van deze studie van de Nationale Bank en in het kader van de interministeriële conferentie nog bijkomende lasten zouden opleggen aan gemeenten met betrekking tot hun begrotingsbeleid, zijn wij nefast bezig.

We hebben er al heel veel over gepraat, maar het KBC-geld komt nu binnen, zowel de aflossing van de lening als de bonus die we erop hebben. Wij hebben daarvoor een voorstel van resolutie ingediend, dat uiteindelijk is weggestemd. Ik was verbaasd dat de deur werd opengezet om uiteindelijk een deel van dat geld te gebruiken voor relancemaatregelen, wat op zich niet verkeerd is natuurlijk. In ons voorstel van resolutie was het idee duidelijk om het geld te gebruiken voor een tweede schuldovernameoperatie door het Vlaamse Gewest. Ik kan u verzekeren dat deze operatie in alle steden en gemeenten op applaus zal worden ontvangen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Alle 308 Vlaamse besturen zijn de laatste hand aan het leggen aan de begroting, denk ik, behalve Zaventem misschien. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy. Gelach)*

De collega's sommen enkele pijnpunten op, zoals de onderbenutting, om het plaatje op het einde van de rit te laten kloppen, na de autofinancieringsmarge. Op zich is de BBC een goed instrument, denk ik, om de lokale besturen met hun neus op de feiten te drukken. Er wordt zo wat professionalisme gebracht in de boekhouding en het financiële systeem van de lokale besturen. Het vergt natuurlijk wel een aanpassing. De onderbenutting is een probleem. Ik had horen waaien dat er oplossingen in de maak waren, vanuit een zeker pragmatisme. Het zou leuk zijn als dat ook bevestigd zou kunnen worden.

Alle overheden moeten natuurlijk op de centen letten. Het is wel leuk misschien, maar op den duur ongeloofwaardig, wanneer woordvoerders van belangrijke steden in Vlaanderen de zwartepiet steeds willen doorschuiven naar de Vlaamse overheid. Ik weet niet of dat de juiste houding is. Als bepaalde partijen om de vijf tellen het overheidsbeslag willen zien verminderen, is het goed om weten dat dat niet enkel geldt voor de federale overheid, maar ook voor Vlaamse overheid en de lokale besturen. Na de formidabele zesde staatshervorming gaan andere overheidsniveaus meer dan ooit ook de inspanning moeten leveren om het overheidsbeslag naar beneden te krijgen.

De lokale besturen moeten zelf die oefening maken. De Vlaamse overheid kan de lokale besturen erg helpen, niet zozeer met extra subsidies of zelfs een schuldaflossing, maar door mee te denken aan de afslanking van de rompslomp die ze nog altijd moeten ondergaan en door de gemeenten wat te faciliteren bij oefeningen die nu overal bezig zijn met het kerntakendebat over wat een lokaal bestuur moet doen. Als je de reglementering onder de loep neemt, zijn er enorm veel kansen die niet worden benut, om lokale besturen bij te staan in een efficiëntieoefening.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik heb de indruk dat we in de commissie Binnenlands Bestuur zijn beland, onbewust misschien. Veel van de aangehaalde punten hebben te maken met de interne staatshervorming, waarin heel wat is gepresteerd in verband met de lasten voor de gemeenten. We kunnen het hebben over de investeringscyclus, die in elke gemeente bestaat en waarmee Europa op een of andere manier nog altijd geen rekening houdt. Ik ben het met u eens, mijnheer Van den Heuvel, dat BBC ook positieve effecten heeft voor meer professionalisering, wat toch waarschijnlijk op veel plaatsen nodig was. Ik ben het ook met u eens dat de lastenopbouw die in het verleden is gebeurd nu niet zomaar moet worden

afgewenteld op de Vlaamse overheid. Iedereen moet zijn of haar verantwoordelijkheid nemen. Het is vooral een discussie die binnen Binnenlands Bestuur moet worden gevolgd.

Mijnheer Vereeck, de Nationale Bank heeft op 13 september 2013 een nieuwe raming van het vorderingssaldo van de lokale overheden gepubliceerd. Het globale tekort is 546 miljoen euro voor alle Belgische lokale besturen. Op het Overlegcomité van 2 juli 2013 is afgesproken dat er een werkgroep zou worden opgericht voor de goedkeuring van de methodologie en de cijfers van de lokale overheden. De werkgroep is nog niet samengekomen, maar komt een van de volgende dagen een eerste keer samen. Wij zullen, op uw suggestie, BBC daar meenemen als nog een mogelijk aspect. De resultaten van die werkzaamheden zullen ten laatste in november 2013 worden voorgelegd aan het Overlegcomité. Wij kennen nu dus enkel het globale tekort van 546 miljoen euro.

De federale overheid heeft aan de drie gewesten en de Duitstalige Gemeenschap gevraagd – het is niet afgesproken, maar gevraagd, dat is een nuance – om een reservering aan te leggen om mogelijke tekorten van de lokale overheden te compenseren. Het kan volgens mij niet de bedoeling zijn dat de lokale overheden zich kunnen verschuilen achter de gewesten, om hun begroting in evenwicht te brengen, op een of andere manier. Op heden zijn er geen indicaties of en hoe de buffer eventueel zal worden aangewend. De heer Van Mechelen heeft gelijk dat de monitoring vandaag al bezig is en indicaties geeft, maar dat het vandaag te vroeg is om aan te geven wat en hoe. Het is een instrument van de overheid dat wij moeten beoordelen. Ik kan u wel zeggen dat er geen indicaties zijn om onze inschattingen bij te stellen in hun globaliteit.

Mijnheer Vereeck, u weet wellicht dat het SERV-advies is gemaakt voor de nieuwe economische begroting en u weet allicht ook dat de groei ondertussen met 0,1 procent beter is geworden en dat de inflatie-inschattingen 0,2 procent hoger liggen dan toen de SERV het advies maakte.

De heer Lode Vereeck: Dank u wel, minister, tegelijk was het SERV-advies er natuurlijk op het moment dat we de echte cijfers hadden over de onderbenutting. Wat dat betreft, zal de voorspelling waarschijnlijk nog iets accurater zijn.

Collega's, mijnheer Van Mechelen, ik heb gewoon de vraag gesteld naar de monitoring. Ik hoor dat die toch volop bezig is, minister. Vorig jaar hadden we, laten we wel wezen, toch een probleem met die monitoring. Er bleek een overschot van 240 miljoen euro te zijn op het einde van het jaar, terwijl er op basis van de monitoring geen aanwijzingen voor waren.

Minister, u hebt in een antwoord op een schriftelijke vraag gesteld dat u de monitoring zou onderzoeken, de methode zou verfijnen en dat u korter op de bal zou spelen. Vlaanderen kan zich natuurlijk geen tekorten veroorloven, dat is evident, zeker niet gezien de vele niet-recurrerende elementen in de begroting. Ook omgekeerd, indien er meevallers zijn, moeten wij hier in alle transparantie kunnen discussiëren over hoe we daarmee omgaan. Gebruiken we dat voor schuldafbouw, wat nu een beetje 'stoemelings' is gebeurd, of gaan we het toch gebruiken voor eenmalige uitgaven voor dringende noden, zoals scholenbouw, wat vorig jaar de suggestie was? Ik hoor dat er voorlopig geen problemen zijn.

Wat de reservering van de lokale besturen betreft, was mijn vraag of er cijfers zijn en of er een impact is. Als ik het goed begrijp, minister, zijn de cijfers die de Nationale Bank naar voren schuift, nog slechter geworden? In juni ging het om een tekort van 158 miljoen euro. Nu spreekt de Nationale Bank over een tekort van 546 miljoen euro. Als u nu wordt gevraagd om, naar analogie met wat op 17 juli is beslist, een reservering te doen van 55 procent, zou het ondertussen al gaan om 300 miljoen euro. Dat kan, wat mij betreft, eerlijk gezegd wel via een reservering, maar wat mij verrast, is dat u geen nieuwe cijfers van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur hebt. Die kwestie gaan we toch eens moeten uitklaren, wie het uiteindelijk bij het rechte eind heeft.

Minister Philippe Muylers: Daarom wil ik niet meer geven dan het globale cijfer, omdat de afspraak is dat we met Binnenlands Bestuur, Financiën en de Nationale Bank het gesprek zullen voeren over de methodologie en de manier waarop zij tot dat getal zijn gekomen. Pas als we daar meer inzicht in hebben, kan ik daarover meer zeggen.

De heer Lode Vereeck: De vraag naar een meer proportionele reservering ligt er dan uiteraard niet. U hebt de buffer wel gereserveerd naar aanleiding van 17 juli, niet?

Minister Philippe Muylers: Nee, ik heb toch duidelijk gezegd dat er een vraag is geweest om te reserveren, maar dat er geen toezegging of geen afspraak is dat we dat zouden reserveren.

De heer Lode Vereeck: Verder is er geen enkele allocatie van die buffer voor andere doeleinden geweest? Ook niet. Goed.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, ik begrijp het antwoord van de minister van Begroting gedeeltelijk. Ik zou erop willen aandringen desnoods in deze commissie een gedachtewisseling te organiseren. Dat hoeft niet aan de hand van vragen om uitleg of interpellaties te verlopen. De twee bevoegde ministers kunnen dan hun inzichten geven over de impact van de beheers- en beleidscyclus op de financiering binnen entiteit II.

Ik merk dat wat ik op lokaal vlak zelf doe, een impact op entiteit II zal hebben. Als Vlaams Parlement hebben we er alle belang bij hier aandacht aan te besteden. Indien zou blijken dat er geen probleem is, zal ik een gelukkig man zijn. Dit geldt allicht voor vele anderen hier ook. Ik vrees echter dat het anders zal uitdraaien.

We voeren nu een discussie over een tekort van 546 miljoen euro binnen entiteit II. Dit zal waarschijnlijk eenmalig zijn. Ik durf dan ook voor een gedachtewisseling te pleiten. Desnoods kunnen, naast de ministers, ook medewerkers van de administratie een toelichting geven. De impact op de resultaten van entiteit II in 2014 zal significant zijn. Ondanks de verkiezingen op 25 mei 2014 gaat het leven verder. We kunnen dit beter op tijd voorzien. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het gaat om de nieuwe methodologie. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Minister Philippe Muylers: Daar zijn afspraken over gemaakt.

De voorzitter: Dat is een ander verhaal. Het gaat dan niet om de berekening van de tekorten.

Minister Philippe Muylers: Ik wil dit even verduidelijken. Ik mag in mijn gemeente ook wat aan de gemeentelijke politiek participeren. Ik merk dat elke gemeente er alles aan doet om voor 2014 een begroting in evenwicht en volgens de beleids- en beheerscyclus in te dienen. Het is natuurlijk mogelijk dat de leden van deze commissie andere signalen ontvangen. Ik zie dat elke gemeente inspanningen levert om een begroting in evenwicht in te dienen.

Tenzij ik het verkeerd zou begrijpen, heb ik de indruk dat elke gemeente op haar manier, met belastingverhogingen, uitgavenbesparingen of een combinatie van beide, binnen de beleids- en beheerscyclus tot een begroting in evenwicht tracht te komen.

Zodra die begrotingen zijn ingediend, kunnen we de impact van de begrotingen voor 2014 op entiteit II inschatten. De lokale besturen zullen een positieve of een negatieve invloed uitoefenen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

De heer Dirk Van Mechelen: Vanaf 2014 houdt de beleids- en beheerscyclus in dat het systeem van het batig saldo in de koptabel verdwijnt. Het batig saldo van het vorig dienstjaar verliest zijn impact. Normaal gezien, zouden we het batig saldo van 2013 na de goedkeuring van de rekeningen in de rekeningen voor 2014 inschrijven. Dit mechanisme valt weg. Ik voorspel dat ten gevolge hiervan ontvangsten zullen moeten worden gevonden en uitgaven zullen moeten worden geannuleerd. Ik ben vooral bezorgd om de investeringen. Het gaat om bedragen die voldoende groot zijn om ons economisch pijn te doen.

Ab initio heeft dit tot gevolg dat de lokale besturen in 2014 een groot overschot zullen hebben. Dit zal een impact op entiteit II hebben. We moeten dit monitoren. Dit staat los van de vraag wie de factuur van het tekort van de lokale besturen in entiteit II dit jaar uiteindelijk zal betalen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik zou graag nog wat meer uitleg over die afspraak krijgen. Ik kan me niet voorstellen dat die afspraak niet is gemaakt. *(Opmerkingen van minister Philippe Muylers)*

Minister, wat is eerstdaags? *(Opmerkingen van minister Philippe Muylers)*

Kent u de precieze datum? *(Opmerkingen van minister Philippe Muylers)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Van Rompuy tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de toepassing van ‘nudges’ voor een efficiëntere inning van belastingen - 236 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy: Voorzitter, mijn vraag om uitleg is wat minder zwaarwichtig en technisch dan de vorige vraag om uitleg. Ik heb recent een gesprek gevoerd met een Vlaming die zich in Londen buigt over de uitdagingen waar we het allemaal over hebben. Hoe kunnen we meer met minder doen?

In de VS is binnen de economie een discipline ontstaan die zich hierop heeft geworpen. Die discipline wordt de gedragseconomie genoemd. Dit gebeurt niet zonder succes. Verschillende regeringsleiders, zoals president Hollande, premier Cameron en president Obama hebben al een zogenaamde ‘nudge’-unit opgericht om die inzichten toe te passen. Ook in Denemarken is iets soortgelijks van start gegaan.

Het is de bedoeling tot een meer efficiënte overheid te komen. Een van de aldus met succes gecreëerde toepassingen betreft de inning van belastingen. Ik zal een aantal voorbeelden van uitgevoerde experimenten geven.

Om de betalingsachterstand bij de inning van belastingen weg te werken, is de bruine enveloppe door een klassieke witte enveloppe vervangen. Alleen al ten gevolge hiervan is het aantal betalingen fors gestegen. De kleur van de enveloppe is eenvoudigweg veranderd.

Er worden ook andere technieken toegepast. Ik heb hierover al een schriftelijke vraag gesteld. Ook in Vlaanderen en België gebeurt dit. Ik denk dan onder meer aan de inning van de verkeersbelasting. In de brief staat een waarschuwing. Wie niet betaalt, riskeert de inbeslagname van zijn wagen. Enkel ten gevolge hiervan merken we een drastische toename van de betalingen.

Een andere techniek houdt in dat in een brief wordt vermeld hoeveel procent van de inwoners van een gemeente, stad of gewest zijn belastingen tijdig en op een correcte wijze heeft betaald. Vaak gaat het om veel meer dan 90 procent. Enkel de vermelding van dit feit heeft het aantal betalingen in Groot-Brittannië op zes weken met 15 procent doen stijgen. Die vermelding, die op zich niets kost, zou de Britse overheid dit jaar 30 miljoen pond opleveren.

Minister, het betreft hier een nieuwe techniek. Staat u hiervoor open? Worden bepaalde technieken al toegepast? Misschien moet u die Vlaming in Londen of anderen eens contacteren om na te gaan of we in Vlaanderen misschien iets van het buitenland kunnen leren.

De voorzitter: Mevrouw Quintens heeft het woord.

Mevrouw Joke Quintens: Voorzitter, ik heb nog een bijkomend ideeetje dat de door de heer Van Rompuy aangehaalde technieken kan aanvullen. De beste stimulans om de belastingen te betalen, kan er misschien in bestaan in de brieven te vermelden wat met dat geld wordt gedaan. Daar is trouwens al onderzoek naar verricht. De vermelding om welk onderwijs, welke wegen, welke culturele centra, welke zwembaden en dergelijke het gaat, zou de Vlamingen kunnen sensibiliseren. Het is een suggestie.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, ik wil met dat laatste punt beginnen. Een van de basiselementen van onze begroting houdt in dat de belastingen in hun algemeenheid niet worden bestemd. Elke minister heeft waarschijnlijk meegemaakt dat een andere minister bijkomende inkomsten voor zijn eigen uitgaven tracht te reserveren. Ik heb dat alleszins al gemerkt. Ik veronderstel dat de heer Van Mechelen dat met betrekking tot zijn eigen ambtsperiode kan bevestigen.

We hebben dit in elk geval nooit toegestaan. Hij heeft dat in het verleden niet gedaan, en ik doe dat nu ook niet. Op die manier zouden immers hokjes binnen de belastingen ontstaan. We streven naar een algemeenheid van de belastingen en van de uitgaven. Het is niet de bedoeling de meevaller op een vlak voor een bijkomende uitgave elders te bestemmen. Ik veronderstel dat dit in de tijd van de heer Van Mechelen ook het geval was. *(Opmerkingen van de heer Dirk Van Mechelen)*

Mijnheer Van Rompuy, ik merk de positieve resultaten ook op. Ik wil die resultaten niet tegenspreken of minimaliseren. Gelukkig kan ik de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) een enorme pluim geven. Met betrekking tot onze twee belangrijkste belastingtypes, de onroerende voorheffing en de verkeersbelasting, halen we met de bestaande procedures momenteel inningsresultaten van 98 en 99 procent. Het zou natuurlijk bijzonder moeilijk zijn dit nog met 15 procent te verbeteren. Op zich kan dit natuurlijk, maar dan moeten we ook naar de kostenefficiëntie kijken. Ik kom hier straks op terug.

Als ik zie hoe we tot het huidig resultaat komen, lijkt onze werkwijze me een voorbeeld voor anderen. Afgelopen vrijdag heb ik minister Antoine ontmoet. Aangezien hij binnenkort ook een verkeersbelasting moet innen, wil hij eens komen kijken hoe wij dit doen.

We beschikken over een geautomatiseerde ketting van opeenvolgende processtappen. Eerst wordt uiteraard het aanslagbiljet verzonden. Indien niet tijdig wordt betaald, krijgt de belastingplichtige een herinnering. Indien dan nog niet wordt betaald, volgt een laatste, aangetekende herinnering. Slechts 3 procent der belastingplichtigen wacht tot de laatste herinnering is aangekomen alvorens de onroerende voorheffing te betalen. Tot dan gaat het nog steeds om de minnelijke inningsfase.

Nadien worden de overblijvende dossiers aan de gerechtsdeurwaarders overgemaakt. Hij betekent aanvankelijk een aanmaning. Indien niet wordt betaald, volgt een dwangbevel en eventueel een inbeslagname van goederen. Slechts 1 procent van alle aanslagbiljetten bereikt ooit een gerechtsdeurwaarder. Dit betekent dat 99 procent voordien wordt geïnd. Wat de verkeersbelasting betreft, zijn de resultaten iets slechter. Het gaat dan om 1,3 procent.

Ik wil iedereen er even aan herinneren dat dit ten tijde van de federale inning nog ongeveer 10 procent was. Ten gevolge van onze werkwijze hebben we dit tot 1,3 procent kunnen herleiden. Ik vind dan ook dat de processtappen een effectieve en efficiënte ketting vormen. Ten gevolge van de doorgedreven automatisering en de goede samenwerking met de gerechtsdeurwaarders bereiken we met betrekking tot de onroerende voorheffing en de verkeersbelasting momenteel zeer hoge cijfers. Na ongeveer twee jaar gaat het om net geen 99 procent.

Natuurlijk volgen we ook andere invorderingspistes, zoals loonbeslag, huurbeslag en dergelijke.

Hoewel de Vlaamse Belastingdienst voor de inning van belastingen sterk op die processtappen in de administratieve procedure inzet, staan we natuurlijk open voor elke andere innovatieve piste die nog voor bijkomende inkomsten kan zorgen. Momenteel onderzoekt de Vlaamse Belastingdienst de mogelijkheid om op het aanslagbiljet in een variabel tekstveld te voorzien. Dat tekstveld zou dan kunnen worden gebruikt om aanvullende boodschappen op het aanslagbiljet te drukken. Ik zal eerlijk zijn. Dat variabel tekstveld is momenteel niet bedoeld om het voorstel van de heer Van Rompuy te volgen. Het is niet voor de ‘nudges’ bedoeld. Het is bedoeld om bepaalde punten, zoals een gewijzigd rekeningnummer of een gewijzigde bezwaartermijn, onder de aandacht te brengen. Dit is niet echt de strikt persoonlijke informatie waar met de ‘nudges’ naar wordt verwezen. De mogelijkheid dit verder te onderzoeken, bestaat natuurlijk wel.

Volgens mij moeten we elke nieuwe stap aan een aantal criteria toetsen. We moeten respect hebben voor de fiscale procedures, het recht op bezwaar, de beginselen van het behoorlijk bestuur en de privacy van de burger. Bovendien moeten we oog hebben voor de kosteneffectiviteit.

Volgens de heer Van Rompuy zou het niets kosten gepersonaliseerde berichten op te nemen. Administratief gezien, kost het echter wel degelijk iets om op elke individuele belastingbrief de juiste quote te vermelden. De vermelding dat in het Vlaamse Gewest 99 procent tijdig betaalt, is vrij algemeen. De vermelding dat, bijvoorbeeld, in de gemeente Kapellen 99,9 procent tijdig betaalt, heeft een administratieve kost, vooral met betrekking tot de inzet van personeel. We moeten steeds naar die kosteneffectiviteit kijken.

We moeten er tevens voor zorgen dat er zo weinig mogelijk interferentie met de bestaande procedures is. Die procedures bewijzen, zoals al is aangehaald, momenteel hun nut bij de inning van de verkeersbelasting.

Zelfs afbetalingsplannen vormen een voorbeeld van verbeteringen. We gaan er soms van uit dat bepaalde mensen niet willen betalen. Het is ook mogelijk dat ze niet kunnen betalen. Dankzij de procedure van de afbetalingsplannen bieden we die mensen een oplossing om hun belastingen effectief te betalen.

Ik sta open voor het idee. Ik wil de mogelijkheid onderzoeken een dergelijke tekst toe te voegen. We moeten dit aan de hand van de reeds vermelde criteria testen. Ik ben zeer trots op wat V LABEL momenteel bereikt. Percentages van 99 procent en meer lijken me zeer behoorlijk.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Een inningspercentage van 99 procent is natuurlijk spectaculair. Als ik die percentages hoor, zou ik bijna geloven dat de Vlaming graag belastingen betaalt. Zo ver wil ik echter niet gaan.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Van Rompuy, ik hoop natuurlijk dat u uw contacten in het buitenland zegt dat ze niet enkel naar president Obama, maar ook naar minister Muylers in Vlaanderen moeten kijken.

De heer Peter Van Rompuy: Als ik het goed begrijp, kunnen ze hier een en ander komen leren. Met een inningsgraad van 99 procent kan natuurlijk enkel een marginale vooruitgang worden geboekt. Misschien heeft het meer zin in gemeenten waar misschien een bepaalde betalingsachterstand bestaat. Daar heeft dat zin. De minister haalt nu al 99 procent. Ik zou me de moeite besparen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■